

Od 1. nov. dalje
naročnina mesečno
80 din, za inozem-
stvo 60 din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 din, za
inozemstvo 120 din.
Uredništvo:
Kopitarjeva ul. 6/III.
Tel. 40-01 do 40-05

SCLOVENECE

Ost. rač. Ljubljana
št. 10.850 za naroč-
nino in št. 10.849
za inserate.
Uprava: Kopitar-
jeva ulica 6
Tel. 40-01 do 40-05
Podruž. Maribor,
Celje, Ptuj, Jesenice,
Kranj, Novo mesto,
Trbovlje

Izaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Hudi boji za Tobruk

Italijansko uradno poročilo št. 331

Nekje v Italiji, 2. maja. A.I. Uradno poročilo št. 331 generalnega štaba italijanskih vojnih sil pravi:

Naša letala so bombardirala pristaniške naprave v La Valetti. Nemški lovci so sestrelili tri letala vrste »Hurricane« med letalsko bitko nad otokom Malto.

V severni Afriki je bilo v odseku pri Sollumu delovanje italijanskih in nemških letal. Letala so v nizkem poletu napadla motorna vozila, zbiranja čet in sovražne baterije. Italijanska in nemška letala so še naprej hudo bombardirala obrambne naprave pri Tobruku, kjer postaja naš pritisk vedno hujši. Nemški lovci so sestrelili štiri sovražna letala. Sovražnik je izvedel letalske polete nad Derno in Benghazijem. Bilo je nekaj lahke škode in nobene žrtve.

V vzhodni Afriki ni bilo nič posebnega.

V Vzhodni Afriki ne bo še skoraj konca vojne

Bern, 2. maja. Stefani. Poročilo generalnega štaba generala Cuninghama poudarja, da so se v hudi obrambi Desija posebno izkazali italijanski alpinci in bersaljeri ter dostavljajo:

»Vojvoda d'Aosta razpolaža s četami, ki drže še Gondar in Gimmo, kjer nadaljujejo z obrambo, ki jo pospešuje težavnost ozemlja. Te čete razpolažajo z zadostnim materialom in prehrano ter z močnim topništvom. Treba bo torej še precej časa, da jih zmoredemo.«

O čudovitem odporu Vojvode d'Aosta govori tudi brzojavka, ki jo je iz Londona sprejela »Gazzette de Lausanne«. Brzojavka pravi: »V Londonu priznavajo, da Vojvoda d'Aosta kaže velik pogum, in so mnenja, da bo vse storil, da bo odpor trajal čim dalje.«

Italijanski padalci zasedajo grške otoke

Rim, 2. maja. Otoka Kefalonija in Levkado so italijanske čete zasedle s padalci. Prvič se je zgodilo, da so Italijani porabljali v tej vojski padalce. Oba otoka sta velike strateške važnosti, ker zapirata Patraški zaliv, ki je izvrstno oporišče, ker ga od suhozemskih strani brani veriga visokih gora. Italijanski listi pišejo, da so otoki Krf, Kefalonija in Levkada nekoč bili pod beneško republiko. Pogumna akcija italijanskega vojaštva kaže visoko vojaško moralo in neustrašen pogum italijanskih letalcev. Vsi padalci so bili opremljeni z lah-

Angleške izgube v Grčiji so bile velike

San Sebastian, 2. maja. A.I. Londonski radio je v svoji oddaji dne 20. aprila moral priznati, da so Angleži na Egejskem morju izgubili 305.000 ton brodovja, dodal pa je, da so pri Dunkerqueu izgubili 260.000 ton.

Berlin, 2. maja. A.I. Nemške čete, ki še čistijo srednji in južni del Peloponeza, so zajele še mnogo ujetnikov in zaplenile ogromne količine vojnega gradiva. Tako so nemške čete dobile v svoje roke več sto angleških tankov, zelo mnogo avtomobilov in motornih naprav. Čete so zaplenile tudi mnogo topov. Na enem letališču so nemške čete uničile 40 sovražnih letal.

Monakovo, 2. maja. A.I. Monakovski tisk obširno piše o velikih angleških izgubah v Grčiji.

»Münchener Neuste Nachrichten« pravi, da je angleški ekspedicijski zbor moral v Grčiji pustiti ves material, ki ga je pripeljal s seboj. Uradno poročilo, ki je bilo objavljeno v Kairu, tudi postavlja na laž Churchillove izjave, s katerimi je hotel pomiriti angleško javno mnenje in ko je umik iz Grčije vzporejal s porazom pri Dunkerqueu. Novica, da je Churchill izjavil, da bo na prihodnji seji parlamenta stavil vprašanje zaupnice, dokazuje, da čuti angleški predsednik vlade potrebo organizirati zase manifestacije, ki naj povečajo njegove politične sposobnosti.

»Völkischer Beobachter« pravi, da angleška propaganda v svoji jezi skuša zmanjševati svoje izgube in večati nemške. To pa so običajni manevri, ki naj prisilijo angleški narod, da bo moral požreti grenka zdravila. Toda številke, ki bodo objavljene, bodo popolnoma ovrgle te napačne in smešne podatke.

Žrtve letalskih napadov v Angliji

Lizabona, 1. maja. Angleški minister za javno blaginjo Brown je včeraj sporočil, da je bilo do konca meseca sušca ubitih 29 ljudi, ranjenih pa 40.000 po vsej Angliji ob bombardiranju po sovražnih letalih. Minister je nato še povedal, da se je število žrtev med bolniki v 400 bolnišnicah povišalo na 430, med njimi je bilo 235 mrtvih ter 195 ranjenih. Med ranjenimi pa je večina le lahko ranjena. Končno je minister sporočil, da je med mnogimi hudimi napadi na London v zadnjih osmih mesecih nenavadno mnogo bomb bilo vrženih nad mesto, pri čemer je bilo poškodovanih

kimi strojnici. Pričakovati je, da bo italijanska vojska v bodoče v veliko večji meri uporabljala padalce.

Vodja romunske države grofu Cianu

Rim, 1. majnika. Vodja romunske države je grofu Cianu poslal to-le brzojavko: »Ob italijanski zmagi ter junaskem boju italijanske vojske, ki odpira novo usodo Cesarstvu ob Jadranu, prosim Vašo Ekscelenco, da blagovoli sprejeti moje iskrene čestitke. — General Antonescu, vodja romunske države.

Italijanske in nemške čete vdrle v trdnjavski pas v Tobruku

Madrid, 2. maja. A.I. Španski tisk obširno piše o italijanski zmagi na Jonskem morju, prav tako pa poudarja, da so italijanske in nemške čete vdrle v obrambni pas Tobruka. Listi tudi pišejo, da je položaj Anglije vedno bolj kritičen, kajti Anglija je bila poražena v vseh odsekih.

Parnik »Tomislav« vključen v italijansko trgovsko mornarico

Šanghaj, 2. maja. Italijanski generalni konzul je sporočil, da je bil bivši jugoslovanski parnik »Tomislav« vključen v italijansko trgovsko mornarico in prodan tržaškemu Lloyd. Ladja je bila zasidrana v tistem delu šanghajskega zaliva, ki je pod italijansko kontrolo.

Italijanski ministrski odbor za avtarkijo

Rim, 2. maja. A.I. Včeraj se je pod predsedstvom Duceja v palači Venezia sešel ministrski odbor za avtarkijo. Na seji so bili ministri: tajnik stranke, finančni minister, minister za poljedelstvo in gozdove, minister za javna dela, minister za italijansko Afriko in državni podtajnik ministrstva za korporacije in vojno proizvodnjo, guverner Italijanske banke, generalni tajnik vrhovnega odbora za obrambo, za-

Vojna politika predsednika Roosevelta

Budimpešta, 2. maja. A.I. »Magyarsag« piše o hujšajoči vojni politiki predsednika Roosevelta, ki je odredil, da naj bodo odeslej ameriške vojne ladje obarvane prav tako, kakor so angleške vojne ladje.

Madžarski list piše, da hoče Roosevelt izbrati prvi incident, ko bi bila kakšna ameriška vojna ladja zamenjana z angleško vojno ladjo in bi jo vojne enice osi potopile. Amerika se igra z barvami, piše list, toda ta igra je zelo nevarna. Dnevnik zaključuje, da nemške pomorske sile ne bodo delale več nobene razlike med ameriški in angleškimi ladjami, ki se v svoji službi izpostavljajo nekoristni usodi.

Washington, 2. maja. A.I. Trgovinski minister Jones je izjavil, da bodo v treh dneh zasebnim

Papežev tajni konzistorij

Vatikansko mesto, 1. maja. Papež bo sklical svoj tajni konzistorij v ponedeljek, 12. maja, da zasede izpraznjena kardinalska mesta in imenuje nove škofo.

Praznik 1. majnika v Ljubljani

Ljubljana, 1. maja. Stefani. Prvi majnik je bil tudi v Ljubljani slovesno praznovan z dopoldanskim sprejemom pri nemškem konzulu na njegovem konzularnem sedežu, katerega sta se udeležila tudi Civilni Komisar za zasedeno ozemlje, ki je napil na zdravje Führerja, in general-poveljnik posadke. Popoldne se je nemška kolonija zbrala na zborovanje v velikem salonu hiše, kjer je sedež Nacionalno-socialistične stranke. Nemški konzul je imel odobran govor, ki ga je sklenilo petje nacistične himne.

Manifestacije se je udeležilo odposlanstvo ljubljanskih fašistov na čelu s poveljstvom tajništva Osrednje zveze za zasedeno ozemlje. Po slovesnosti so se italijanski in nemški tovariši pristrčno zabavali ter navdušeno klicali Duceju in Führerju.

400 letnica jezuitskega reda

Milano, 1. maja. Za slovesnost 400 letnice Družbe Jezusove je katoliška univerza napovedala vrsto predavanj, ki jih bodo imeli najbolj sloveči patri in profesorji, kateri bodo osvetlili življenje in duhovno bistvo jezuitov. Na predvečer tega spominkega cikla, ki bo sklenjen 11. maja in ki se ga udeležuje sam predstojnik general Jezusove Družbe pater Ledóchowski, je bila nocoj v župni cerkvi S. Fedele slovesna služba božja z blagoslovom, ki ga je podelil kardinal nadškof.

stopnik generalnega štaba in podpredsednik vrhovnega odbora za iznajdbe.

Državni podtajnik ministrstva za korporacije je podal poročilo ter je zlasti omenjal delavnost na industrijskem polju. Duce se je zelo zanimal za vsa vprašanja, ki so bila predložena odboru in je ukinil vse potrebno, da bodo predlogi hitro izvedeni.

letalskim družbam in zasebnikom odvzelo mnogo letal, vlada pa bo ta letala takoj odstopila Angliji. Časnikarji pa so nato vprašali ministrovega sodelavca, ki jim je povedal, da gre v vsem za približno 30 letal.

Amerika zavaruje svoje obrežje

Washington, 2. maja. Na tiskovni konferenci je včeraj finančni minister Morgenthau povedal, da je Roosevelt sklenil priključiti ameriški vojni mornarici nove ladje za obrežno stražo. Tak ukrep je v navadi le v vojnem času. Združene države imajo kakih 200 ladij za obrežno stražo, ki so zdaj postale del ameriške vojne mornarice.

Ameriški delavci zoper vojno

Newyork, 2. maja. A.I. Za 1. maj so delavci v Newyorku priredili velike sprevede po mestu. Na čelu spreveda so nosili velike transparente z napisi: »Amerika naj ne gre v vojno«.

Na sredini spreveda so delavci nosili na svojih ramenih šest velikih krst, pred vsako krsto pa napis: »Krst je konvoj za Anglijo«. Delavci so tudi nosili še druge napise proti vladam v Washingtonu in v Londonu.

Irak hoče ostati samostojen Izjava predsednika iraške vlade

Rim, 2. maja. A.I. Rimski časnikarji z veliko pozornostjo pišejo o govoru predsednika iraške vlade. Predsednik vlade je namreč izjavil, da bo storil vse, kar je v njegovi moči, da bo branil čast in neodvisnost naroda. Predsednik iraške vlade je namreč rekel:

»Storili bomo vse, da odstranimo sedanjo krizo in ohranimo mir, toda če ne bodo hoteli razumeti naših besed, tedaj bomo mi govorili z drugim jezikom, ki ga bodo gotovo razumeli.«

Poleg tega pa se je izvedelo, da so člani iraških mladinskih organizacij priredili navdušene manifestacije predsedniku vlade. Čete morajo stražiti angleško poslanstvo. Iz vseh delov države prihajajo brzojavke v Bagdad in sporočajo, da hoče Irak ohraniti svojo samostojnost in da si ne želi biti pod angleško nadoblastjo.

Rim, 2. maja. A.I. »Popolo di Roma« objavlja članek o položaju v Iraku in pravi v svojem članku med drugim tudi tole:

Irak je zahteval, naj Angleži umaknejo svoje čete iz Bassore in iraške čete so obkolile angleško letalsko oporišče v Habanijahu. Ves iraški narod se je pridružil vladi v boju

Uradni razglasi

Dvojezično besedilo na tablah in napisih

Kr. Civilni Komisar za zasedeno ozemlje odreja:

Čl. 1. Na slovenskem ozemlju, zasedenem po italijanski vojski, morajo imeti v vseh javnih in zasebnih uradih, v javnih obratih (prenočišča, restavracije, kavarne itd.), v trgovinah in v obče v vseh občinstvu dostopnih lokalah table, nadpise, cenike, obvestila itd. poleg slovenskega tudi ustrezno italijansko besedilo.

Čl. 2. Poleg tega je obvezna tudi jasna in dobro vidna dvojezična navedba cen vsega blaga in storitev (slovensko in italijansko besedilo).

Čl. 3. Ta naredba stopi v veljavo dne 5. majnika 1941—XIX.

Ljubljana, 30. aprila 1941—XIX.

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje: Emilio Grazioli.

Trboveljska premogokopna družba pod nadzorstvom

Kr. Civilni komisar za zasedeno slovensko ozemlje odloča:

Inženir Henrik Raverta, pok. Evzebija, se postavlja za komisarja Trboveljski premogokopni družbi, delniški družbi s sedežem v Ljubljani. Gori omenjeni komisar ima pod visokim nadzorstvom Kr. Civilnega Komisarja za zasedeno slovensko ozemlje vse pravice, podeljene s pravili raznim družbenim organom za redno poslovanje.

Ljubljana, dne 28. aprila 1941—XIX.

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje: Emilio Grazioli.

Podaljšan rok za žigosanje vrednotnic

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje,

v zvezi s svojo naredbo št. 3 z dne 21. aprila 1941—XIX,

in ker smatra za potrebno, da se dovoli daljši rok za pretiskovanje vrednotnic,

odreja:

Člen 1. Rok, določen v čl. 1 naredbe št. 3 z dne 21. aprila 1941—XIX, objavljene v Službenem listu Kr. Civilnega Komisarjata za zasedeno slovensko ozemlje št. 33 z dne 23. aprila 1941—XIX, se podaljša do 10. maja 1941—XIX.

Z dnem 11. maja 1941—XIX izgubijo veljavo vse v citirani naredbi navedene vrednotnice, ki bi ne bile zamenjane.

Člen 2. Ta naredba stopi v veljavo z dnem, ko se objavi v Službenem listu Kr. Civilnega Komisarjata za zasedeno slovensko ozemlje.

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje: EMILIO GRAZIOLI.

Nemška letala nad Anglijo

Amsterdam, 2. maja. A.I. Angleški radio je objavil, da je bila ponoči delavnost sovražnega letalstva zelo živahna zlasti nad ozemljem Merseya. Veliki oddelki letal so zmetali velike količine žigalnih in rušilnih bomb, ki so prizadejale ogromno škodo in zantetile velikanske požare. Letala so napadla tudi zahodno Anglijo, kjer so metala velike bombe na neko mesto.

Grški kralj v Kairu

Carigrad, 2. maja. Son Posta poroča, da sta kralj Jurij in grška vlada dospela v Kairo.

Turška politika se bliža trozvezi

Beirut, 2. maja. A.I. Semkaj so prišle novice, da je turška vlada ustavila izseljevanje iz Carigrada.

Sofija, 2. maja. A.I. Bolgarski vladni krogi izjavljajo, da je verjetno, da bo Turčija vstopila v trozvezo.

Ankara, 2. maja. A.I. Nemškega veleposlanika von Papena pričakujejo v Carigradu, kamor bo prišel najbrž v soboto.

Francoski vojaški strokovnjak o bojih v Srbiji

Paris, 2. maja. A.I. »Petit Parisien« objavlja krajši članek nekega francoskega kapetana o bojih v Srbiji in Grčiji. Članek poudarja, da ima nemška vojska zaradi svoje sposobnosti hitrega premikanja v tem največjo taktično prednost tudi proti junaškemu nasprotniku. Ta premoč pa je še večja, če nasprotnik nima modernega orožja, silna hitrost nemške vojske pa tudi demoralizira-joče vpliva na nasprotnika. V Srbiji pa se nasprotnik tudi ni vojskoval z navdušenjem, ker ni verjel v iskrenost vlade, ki ga je s svojim državnim udarom vrgla v vojno.

proti angleškemu nasilstvu nad Arabci. Prav nič ni težko spoznavati, da se je Irak odločene postavil proti Angliji zaradi tega, ker je doživela takšne poraze na Balkanu.

List piše dalje, da je tudi turško javno mnenje silno vznemirjeno zaradi poslednjih dogodkov. Prvi pa, ki vedo pravočasno spoznati nevarnost, so židje, ki že beže iz Palestine. Skratka, bližnji vzhod se zaveda, da Anglija propada in zato sam s svojimi sredstvi skrbi za bodočnost.

Delavski zakon v Franciji

Vichy, 2. maja. 1. maja je bil razglašen delovni zakon, ki v vseh podrobnostih ureja strokovne in delavske organizacije v Franciji. Italijanski tisk ob tej priliki poudarja, da je fašistična Italija že pred 14 leti izdala svojo »Carta del lavoro«, ki je postala osnovni zakon fašistične socialne politike.

Politika Egipta

Newyork, 2. maja. A.I. List »Newyork Times« poroča iz Kaira, da bo kralj Faruk najbrž sestavil vlado, v kateri bodo zastopane vse politične stranke.

Priljago in zaklad bivšega kralja Petra II. — zaplenile nemške čete

Berlin, 2. maja. A.I. Vojaški dopisnik dnevnika »Völkischer Beobachter« pravi, da se je nemškimi vojakom posrečilo v samostanu Ostrom na črnogorskih gorah zapleniti del zaklada srbske kraljevske družine, prav tako pa so tam zaplenili tudi mnogo priljago bivšega kralja Petra II. Njegov beg je bil tako nenaden, da je moral pustiti večino svoje priljage, med katero je bilo tudi mnogo važnih listin in deset milijonov dinarjev v zlatu.

Spominska slovesnost v Španiji

Madrid, 2. maja. Al. Falanga v Španiji slavi danes, dne 2. maja obletnico vojne. Vse slovesnosti so zelo obširne, listi pa podčrtavajo zgodovinsko važnost borbe španskega naroda proti francoski nadoblasti.

Švicarsko ladjevje

Bern, 2. maja. Al. Objavljeno je bilo, da ima Švica sedaj 140.000 ton trgovskega brodovja, od tega pa je 60.000 ton določenih za promet med Genovo in Lisbom, 80.000 ton pa za promet čez Atlantik. Švica bo v najkrajšem času kupila še več ladij.

Maršal Timošenko rdeči armadi

Moskva, 1. maja. Maršal Sovjetske zveze, Timošenko, ljudski komisar za obrambo, je v dnevnem povelju rdeči vojski za praznik prvega maja spregovoril o mednarodnem položaju ter je med drugim dejal: Stojč na stališču nepremakljive politike mirnih razmer s sosedi in z drugimi kraji, je sovjetska vlada končno sklenila pakt nevtralnosti z Japonsko. Ta pakt je dokument velikega političnega pomena, ker je korak bliže k izboljšanju razmerja med Rusijo in Japonsko. Timošenko je sklenil, rekoč, da je rdeča vojska dobila nova tehniška sredstva in da mora njena naloga zdaj biti ta, da ohrani absolutno oblast.

Madžari izganjajo Srbe in Žide

Budimpešta, 1. maja. Vojaška oblast madžarska je na zasedenem ogrskem ozemlju izdala naredbo, da se morajo izseliti iz zasedenega ozemlja vsi Srbi, Bosanci, Crnogorci, cigani in Židje, ki so se semkaj priselili šele po 31. oktobru leta 1918. Očitno se ta ukrep v prvi vrsti nanaša na bivše jugoslovanske dobrovoljce, kateri so v teh krajih dobili svojo zemljo po agrarni reformi.

Židje beže iz Palestine v Ameriko

Bejrut, 2. maja. Al. Židje naravnost oblegajo ameriške konzulate, da bi dobili dovoljenja za potovanje v Združene države. Bogatejši Židje iz Palestine se odpravljajo z vso naglico, revnejše pa prepuščajo njihovi usodi. Prvi, ki je zaprosil za ameriški vizum, je bil veliki rabin v Palestini, Herzog, ki je izjavil, da je osebnim Rooseveltov prijatelj. Ameriški konzulat je zahteval od svoje vlade, da naj mu pošlje dovolj potnih listov. V Washingtonu pa so najuglednejši ameriški Židje že pritiskali na vlado, da mora dovoliti vsem tem Židom odhod iz Palestine. Židje prodajajo svoja posestva v Palestini za vsako ceno. Poleg tega pa prodajajo pod ceno tudi angleške funte.

Židovski zakoni na Hrvaškem

V Zagrebu so te dni izšli novi zakoni, ki urejajo razna rasna vprašanja. To so zakoni: o rasni pripadnosti, o zaščiti arijske krvi in časti hrvaškega naroda ter o državljanstvu. Zakonska odredba o rasni pripadnosti določa, da je arijskega izvora ona oseba, ki izvira od prednikov, ki so pripadniki evropske rasne skupnosti ali ki izvira iz potomcev te skupnosti izven Evrope.

Arijski izvor se dokazuje s krstnim in poročnim listom prednikov prvega in drugega kolena (staršev in dedov ter babic). Osebe, ki imajo poleg arijskih prednikov še enega prednika drugega kolena, žida ali drugega evropskega nearijskega po rasi, se izenačujejo z ozirom na pridobivanje državljanstva z osebami arijskega izvora. Osebe, ki imajo dva prednika drugega kolena — žida po rasi, morejo biti glede na državljanstvo tudi izenačene z osebami arijskega izvora po določenih določilih.

Za žide smatra odredba te-le: 1. osebe, ki izvirajo vsaj od treh prednikov drugega kolena (dedov in babic), ki so židje po rasi. Dedje in babice veljajo za žide, če so bili Mojzesove vere ali so bili v tej veri rojeni. 2. Osebe, ki imajo dva prednika drugega kolena, ki so bili židje po rasi v naslednjih primerih: če so bili 10. aprila 1941 pripadniki Mojzesove vere ali so kasneje prešli v to vero, če imajo zakonskega druga, ki velja kot žid v smislu čl. 1, če so po uveljavljanju tega zakona sklenili zakon z osebo, ki ima dva ali več prednikov drugega kolena-židov po rasi in potomci iz takega zakona, če so nezakonski otroci židov, pa so rojeni po 31. januarju 1942, in končno, če notranje ministrstvo odloči, da so židje.

Pri notranjem ministertvu se osnuje posebna rasnopolitična komisija, ki bo dajala

Papež govori novoporočencem

Nedavno je papež Pij XII. govoril novoporočencem, ki jih je sprejel v posebni avdienci, o skrbeh in radosti v zakonu. Primerjal je zakonski stan s pomladjo, ki večno mlada in lepa zmeraj spet pride za mrzlo in tudi najbolj kruto zimo. Iz trde, okorele proti vzkljuje novo življenje in rjava prst se odene s svežim zelenjem, ki je upanje poljedelca in mu je v plačilo za ves trud. Tako se tudi v zakonskem stanu menjavajo skrbi in radosti. Iz skrbi rastejo radosti kakor iz zrnja v zemlji novo žito.

V zakonu ni človek sam in ni nikoli sam. To je dobro, a je tudi slabo. Da more človek bolje prenašati življenje v dvoje, naj se zakoni ravna po naukih sv. Frančiška Saleškega, ki za zakon nujno zahteva ljubezni. A ta ljubezen ne sme biti zgolj človeška in pozemska, kakršno imajo tudi pogani. Ta ljubezen mora biti nadnaravna, izhajajoča od sv. Duha, ki stremi po višjih dobrinah in se obojestransko dviga kvišku. To nadnaravno ljubezen je pač moči združiti z naravno ljubeznijo, saj je Stvarnik nadnaravnosti tudi Stvarnik narave. Zatorej imamo tudi svetnike, ki so bili na tem svetu vzorni zakonci.

Pravijo, da je zakon pristanišče, kjer se snide dve ladiji; ena teh ladij je bojna ladja. Težje je obdržati se, kot se dobiti! Potem pač nastane borba za samoderžavo. Na ta način se uniči mnogo zakonov, pa čeprav je bilo spočetka še toliko ljubezni. Ničesar ni, kar bi človeku tako pomagalo, da premeša samoljubno gospodstvoželjnost, kot je zakonski stan. Le da se mora človek zavedati, da se morata zakonca drug drugemu prilagoditi. Sicer je spočetka vsakdo za to, da se prilagodi, vendar misli pri tem le na drugega, ki naj bi se njemu podredil. Če sta si zakonca pravilno podrejena, pri tem še ni treba, da bi izgubila samostojnost. Zakaj, pri moži in ženi so pristrčnosti in neznosti cvetice iz različnih korenin. Pri moži je ta korenina neomajna zvestoba, ki njemu samemu prepušča vse, česar ne more trpeti na ženi. Pri ženi pa je ta korenina pametna in čuječa skromnost, ki ne sme z nobeno senco zasenčiti svoje svetle poti.

Beseda moza je zakon ustanovila, veljavnost moza ga drži kvišku. Žena je zmeraj rada malo ponosna na svojega moza. Zatorej sv. Frančišek Saleški sviri moze, naj bodo zvesti in stanoviti. Potemtakem bo tudi žena rada slušala in bo spoštovala moza.

Ljubosumnost je mučnica ljubezni, ki vse zmede in zmeša. Ljubosumnost se zajé v srce ko črv v najlepši sadeži. Ljubosumnosti se zakoni ločujejo. Zatorej se morata oba zakonca zavedati, da je treba potrpeti, da je treba drug drugemu pomagati, da znata skupno zidati, molčati in v ljubezni prenašati trpljenje.

Campo di operazioni sulla frontiera della Cirenaica e dell'Egitto. — Bojišče na meji Cirenaike in Egipta

Program E. I. A. R. postaje Ljubljana za 3. maj 1941

Jutranja oddaja: 7.30 Poročila v slovenščini — 7.45 Lahka glasba — 8. Časovni znak iz Rima in lahka glasba iz Rima — 8.15 Poročila v italijanščini iz Rima do 8.30.

Opoldanska oddaja: 12.30 Poročila v slovenščini — 13. Časovni znak in poročila iz Rima, 13.15 Koncert iz Rima — 14. Italijanska poročila iz Rima — 14.10 Poročila v slovenščini — 14.20 Plošče in objave do 14.30.

Popoldanska oddaja: 16.45. Poročila v slovenščini, 17.00. Časovni znak in poročila iz Rima, — 17.15 Koncert iz Rima do 18.

Večerna oddaja: 19.30 Poročila in objave v slovenščini, 20.00 Časovni znak iz Rima in poročila, 20.15 Reproduciran glasba, 20.30 Koncert na ploščah ali pa prenos koncerta iz Rima do 21.30.

Hrvatska Država Fašistični Italiji

Zagreb, 2. maja. Poglavniki nove Hrvatske države, dr. Ante Pavelić, je danes sprejel zastopnike italijanskega tiska, katerim je izrazil globoko prijateljstvo, ki ga nova Hrvatska goji do Italije. Dr. Pavelić je dejal:

»Tako razmerje ne temelji na kakih diplomatičnih formulah, pač pa v skupnem idealu, ki ga je vstalo gibanje našlo v fašizmu. Nobena druga država kakor le Italija, noben drug človek kakor le Duce ni razumel duha in želja nove hrvatske države.« Dr. Pavelić je sklenil svojo izjavo z besedami žive simpatije za italijanske častnike, ki jim glavno mesto nove Hrvatske ponuja odkritosrčno gostoljubnost.

Mostovi čez Donavo in Tiso

Budimpešta, 1. maja. Bivša jugoslovanska vojska, ki je zapuščala ozemlje, katero je za njo zasedla madžarska armada, je spustila v zrak večino mostov čez Donavo in Tiso. Madžarske čete so napravile zasilne mostove ter očistile ostanke razdejanih mostov. Ministrska komisija je prišla v te kraje južno Ogrske, kjer z odposlankstvom hrvatske vlade študira možnost, kako bi bilo čimprej mogoče napraviti nove mostove vsaj na najbolj važnih krajih, in sicer pri Gombošu, Novem Sadu in Senti.

Drobne novice s Hrvaškega

Zagreb ni praznoval prvega maja. V Zagrebu so bile prvega maja prepovedane vse proslave, sprevodi in sestanki, ker je država še v vojnem stanju.

Cesto Zagreb—Maribor bodo popravljali srbski ujetniki. Iz Varaždina poročajo hrvatski listi, da se je mudil tam poseben nemški odposlanec za popravilo cest in železnice. Določeno je bilo, da bodo začeli takoj popravljati cesto Zagreb—Maribor. Na cesti bodo delali srbski ujetniki, ki so jih že odpeljali iz Varaždina v Ormož. Takoj so začeli z delom.

Boj proti korupciji. Vstaška policija v Zagrebu je izdala oklic na državljane, naj prijavijo vsak poznani primer korupcije bivših jugoslovanskih državnih uradnikov. Zlasti naj povedo, če vedo kaj o tem, da je kak uradnik sprejel podkupnino za to, da bi bil dobil službo kak državnih ali banovinskih uradnikov.

V šolah ne bo končnih izpitov. Na Hrvaškem so po odredbi ministra dr. Budaka oproščeni polaganja končnih izpitov za letošnje šolsko leto vsi učenci srednjih šol, učiteljskih in meščanskih šol.

Hrvatski poslanik v Berlinu

Berlin, 1. maja. Hrvatski minister in novoimenovani poslanik dr. Branko Benzon je danes prišel v Berlin v spremstvu hrvatskega diplomatskega zastopstva. V imenu zunanjega ministra dr. Ribbentropa ga je na postaji pozdravil načelnik protokola legacijski svetnik Peter Birkham.

Otoka Kefalonija in Zante

Kakor poroča uradno poročilo št. 330 glavnega štaba italijanskih vojnih sil, so oddelki italijanske letalstva in oddelki padalcev zasedli otoka Kefalonija in Zante v Jonskem morju. Po velikosti je otok Kefalonija drugi otok na Jonskem morju in meri 448 kvadratnih kilometrov. Leži nedaleč od znanega pristanišča Patras. Veliki otok obdaja še niz manjših otokov in čer. Otok je gorat in sega najvišji vrh do višine 1620 m. Otok ima le malo naravnih bogastev, zato se prebivalci preživljajo v glavnem z ribarstvom in z domačo obrtjo. Kefalonci, katerih je naštetih zadnje ljudsko štetje leta 1928 66.414, so pridni delavci in znani kot odlični mornarji. Poleg ribištva, v katerem so pravi mojstri, saj lovijo ob bližnji in daljni obali, se preživljajo tudi od poljedelstva. Zlasti njihove žene pridno obdelujejo polje in so spretni pri izdelovanju preje in domačega tkanega blaga. Znana je tudi njihova domača lončena obrt. Grozdje izvažajo. Prva znamenja človeške kulture na Kefaloniji so stara že 3000 let, tako so se ohranili iz tistih časov številni grobovi. V srednjem veku je bil otok kneževina, po križarskih vojskah pa so prevzeli nad njim nadzorstvo Benečani. Tako je imel otok v 16. stoletju celo beneškega guvernerja. Zaradi svoje lege je bil otok od nekdaj pomemben za obrambo vhoda v Jonsko morje. Že v časih turške nevarnosti je pridobil prav zaradi

svoje lege v morju na pomenu. Kasneje je prišel pod francosko oblast. Od leta 1807 so na njem gospodarili Angleži, leta 1863 pa je pripadel Grčiji. Glavno mesto otoka je Argostoli, ki kaže mnogo sledov beneške kulture.

Otok Zante je po velikosti tretji otok v Jonskem morju. Otok meri 418 kvadratnih kilometrov in je po zadnjem ljudskem štetju leta 1928 imel 40.500 prebivalcev, med katerimi je mnogo Italijanov. Otok je kraški svet, v katerem se dvigajo grški. Podnebje je prav ugodno — sredozemsko, zato bogato uspevajo oljke in trs. Prebivalstvo živi v glavnem od kmetijstva in izvažajo z otoka vino, olje, južno sadje itd. Večina prebivalcev je prišla svoj čas na otok iz Benetk in je zato bilo svojčas beneško narečje glavni občevalni jezik na otoku. V srednjem veku je bil otok italijanska grofija, nato pa je prešel pod oblast Benetk, ki so vladale nad otokom od 1484 do 1787 leta. Kasneje je prišel otok pod francosko oblast, nato pa pod angleško. Proti angleški nadvladi se je prebivalstvo večkrat uprlo in ni hotelo priznati angleške oblasti. Tako je angleški politik Gladston, ki je prišel l. 1850. nadzorovat otok, doživel hude demonstracije. Zato se je Anglija kasneje odrekla otoku, ki je bil 1863 priključen Grčiji. Glavno mesto otoka je Zante, ki ima 12.000 prebivalcev.

Una posizione italiana contrattacca in Cirenaica. — Italijanska protiletalska postojanka v Cirenaiki

Dai campi d'aviazione d'Albania le all'italiane portano la loro implacabile offesa in territorio Greco. — Italijanska letala pred poletom z albanskega letališča k zapadu na Grčijo.

KULTURNI OBZORNIK

Dr. Debečeva priprava Dantejeve pesnitve

Za to knjižno izdajo Dantejeve »Božanske komedije«, za katero je imel pokojni dr. Debeček že založnika v Družbi sv. Mohorja in jo je pripravil po naročilu urednika »Cvetja«, prof. Šolarja, je začel prevajati znova ozir. popravljati svoj stari prevod. Tako je ostalo v zapečeni »posnaženih« 5. prvih spevov »Pekla«, 10 prvih spevov »Vice« in 2. prva speva »Raja«. Največ težav pri prevodu Dantejeve pesnitve povzroča Slovincem prava italijanska dantejevska tercina, to je ženska rima, ki se pri tolikem številu verzov mora neprijetno ponavljati v isti obliki ter postaja dolgočasna. Je izbrana pač v duhu italijanskega jezika in besednega akcenta. Slovenski prevajalec, ki jo v veej strogosti hoče izpeljati, se odreče najbolj mikavim slovenskim rimam — moškim rimam, rimam na naglas, ki so pri nas tako polne, zvočne in lepe ter tudi veliko lažje kakor zgolj ženske rime. Je tukaj problem: ali naj se tuja pesnitev prevede v doslednem tujem ritmu in značilnosti rime, ali se tudi po obliki lahko »ponaša«. Tako je na pr. Poljak Kolodziejczyk, ko je prevajal Pršernovega »Ribiča«, značilne slovenske rime prevedel z ženskimi rimami, deloma zato, da mu iskanje rednih poljskih besed na zadnjem naglasu (enozložnic) ne otežuje izraziti točneje smisel pesmice, deloma pa tudi zaradi blagoljasa, kajti ženske rime so poljskemu ušesu tako lastne kot nam morda moške. Prav zaradi pristnih dvozlaznih tercijn je slovenskemu prevajalcu otežkočen prevod Danteja v celoti: če se gleda dosledno na to italijansko posebnost, lahko trpi nazornost prevoda in s tem bistveno vsa pesnitev. Lahko je klasično prevesti v takih tercijnah samo posamezne speve, težje celotno ogromno pesnitev. Debeček je svoj prvi prevod prevajal popolnoma v smislu italijanskega metra in rim (ženskih) ter je prav v tem iskanju vedno novih trikratnih dvozlaznih rim vložil ogromen trud in napor, ki si ga komaj predstavljamo. In prav zaradi te tehnične iskanosti je v splošnem trpel zaradi namena smisla in dantejevskih podob, kar je gotovo umetniška slabost Debečevega prevoda. Ker pa je Dantejeva »Božanska komedija« velika ne samo po tehnični plati, temveč še bolj po svoji vsebini, po grandiozni zasnovi in viziji celotnega vesoljstva, prevajatelj drugih narodov z lahkoto grede preko gole tehnike ter prevajajo »Božansko komedijo« tudi v prozi (Kršnjavi), ali v ritmu brez rim, kar jim omogoča podati popoln smisel izjave. Dr. Debeček se je pri pripravljanju knjižne izdaje »Božanske komedije« zavedal slabosti svojega prejšnjega prevoda (morda v svoji izredni skromnosti celo preveč) ter je v svoji ponudbi Mohorjevi družbi predložil, da bi nazornosti prevoda koristilo, če bi med dosledne ženske tercine dodal tudi tercine z moškimi rimami ali celo brez rim, kar prevod zelo olajša ter prinese korist na najbolj važnem torišču: v pesniški moči in izrazu dantejevske podobe in misli. In urednik prof. Šolar je ta predlog sprejel z besedami: »Kar zadeva obliko, se popolnoma strinjam: res je tercina svojevrstna umetnost, ali tako otežuje delo, da trud ni sorazmeren z učinkom, zakaj pri branju bo komaj kdo opazil, če ni seveda literaren poliz, da manjka rim.«

Tako se je tudi dr. Debeček odločil, da v novem prevodu dosledno ohrani rimo, vtake pa sem in tja tudi moške tercine, s čimer bi njegov prevod le mogel pridobiti.

Kakor uvod, je tudi prevod začel večkrat: ohranjen so tri inačice začetnih verzov (rokopis A. vv. 1—79, rokopis B. 1—82, rokopis C v celoti). V »Domu in svetu« (1910, str. 38) je prevedel začetne verz »Nel mezzo del camin di nostra vita itd.« takole:

Dni naših polovica je za mano bila: tu znašel sem se v temni lozi — zgrešena prava pot in vse neznano! Bila tako je gosta skozinskozi ta loza pa zaraščena in silna, da v mislih nanjo že se zdrzmem v grozi. Bridkost iz nje izvira mi obilna; a tudi sreče vir se mi je javil ondi in druga čuda neštevilna.

Rokopis A.:
Življenja pote potf bilo za mano, ko znašel sem se v mrki, mračni lozi, ker zgubil pot sem pravo bil in plano. Joj, kdo povej, kak je bila vseskozi ta loza divja, rane zadajoča! Če zmislim se, vselej se zdrzmem v grozi. Le smrt grenkobe malo več povzroča. Vendar pa spas, ki tam se mi je javil, naj pesem moja poje pričujoča.

Rokopis B.:
Ko sredi poti naše je življenje, sem našel naenkrat se v temni lozi,

ker ravni, pravi pot bil izgrešen je. Joj, dopovedati, kako vseskozi vse raskavo je drevje tega lésa: če spomnim se, se zdrzmem v grenki grozi. Le malo je grenkejša smrt telesa. No, našel tam rešitev sem v samotni. Prej druga pa tam uzrta vem čudesa. Kako, ne vem, našel sem tja bil v zmoti.

Sprejel pa ni nobene teh treh inačic, temveč četrto: Ko bil na polu zemeljske sem poti, sem znašel se sred gozda gošče črne, ker pravo sled sem bil izgubil v zmoti. Joj, dopovedati, kako mi trne zabada je ta divji gozd in gosti! Se zdaj vzdrlim, če misel nanj se vrne; na smrt le misel več ima bridkosti. Res našel tam sem spas! A prej povem, naj drugo, kar sem videl v strašni hosti.

Znani napis na vratih v podzemlje: Per me si va nella città dolente, per me si va nell'eterno dolore, per me si va tra la perduta gente, itd.

se je v »Domu in svetu« (1910, stran 78) glasil: Ta vrata vodijo na žalo cesto, ki ljudstva hodi po njej nesrečna v brezkončno bol, v trpljena večno mosto. Zahtevala pravica neizrečna, ukaz Moči jih tvoril prvobite, Modrost najvišja in Ljubezen večna. Pred njimi le stvari so vekovite, in ona stala bodo brez nehanja. O vi, ki vstopite, vsak up pustite!

V rokopisu pa se glasi: Skoz nas pelja ta vhod dol v mesto žalo, skoz nas pelja ta vhod v kraj večnih boli, skoz nas pelja ta vhod v ljudstvo propalo. Pravico nas je ustvarila tu doli; Moči, Modrosti čim smo prvobite,

„Slovenec“ vam hoče pomagati da pridete do svoje živine, ki ste jo pred nekaj tedni oddali bivši jugoslovanski vojski

Še vedno je polno konj, volov, voz in druge opreme po deželi, ki niso v rokah lastnikov. Zupanstva, pobrigajte se sanje! — Pošljite nam sezname!

Dne 30. aprila smo objavili številke živine, zlasti konj, ki jih je po raznih krajih Slovenije zapisoval g. Valentin Beve iz Imovce 3, občina Lukovica. Danes pa smo dobili iz občine Predosije seznam živine, ki je tam ostala.

Živina je pri naslednjih posestnikih: Dolžan Anton iz Kokrice št. 3, ima tri konje, in sicer znanomavane s št. 5, 152 in 557, vsi so mali konji prami. Podpeskar Janez iz Kokrice: konj, šimelj, št. 6. Košnjak Ant. iz Kokrice: konj, fuks, srednji, težek, star 10 let, nima številke. Zibert Fr. iz Suhe: konj, pram, brez številke. Snedie Franc iz Predoselj: konj, pram, št. 1154. Pišman Janez iz Tatinca: pram, mali, kobila, nima številke. Kokalj Lovro, Predoselj: konj, fuks, št. 133. Zabret Ivan iz Bobovka: konj, nizek, lahek, fuks, št. 30. Naglič J. iz Kokrice: fuks, kobila, nima štev. Zibert Alojzij iz Britofa: konj, fuks, brez številke.

Še je čas

Pobrigajmo se, da bomo še zadnji trenutek posejali in posadili, kar smo morda zamudili zaradi pomanjkanja časa in neugodnega vremena. Za saditev krompirja je še vedno dosti zgodaj, saj je v začetku maja posajen krompir navadno celo boljše kakor oni, ki ga sadimo prepozno. Odberite srednje debele, zdrave in normalno razvite gomolje in posadite kar cele, ako imate dosti krompirja. Če vam pa manjka semena, razrežite gomolje na polovico. Vsekakor pa posadite vsaj eno šestino njive s celimi gomolji, da boste imeli pridelek s tega dela njive za seme prihodnje leto. Ne sadite prereditko. Tako boste dobili v enem grmušlju večje število gomoljev, pridelek bo večji in prihodnje leto boste tudi imeli več srednje debelega semenskega krompirja.

predno je legel v posteljo. Jaz sem ravno držal kljuko pri vratih, pa sem mu odgovoril: »Tudi jaz upam, gospod Leavenworth!« — »Trčiva na to!« je dejal in mi natočil. Jaz sem izpil čašo do dna, dočim jo je on samo polovico, ostalo polovico smo dobili jutraj pri njem, ko je bil že mrtev.

Pripovedovanje teh zadnjih minut je moralo vznemiriti Jamesa, ker je potegnil iz žepa roba ter si z njim obrisal znoj s čela.

Ljubezni, ki ne jenja se nikoli. Pred nami le stvari so vekovite; me stale bomo večno brez nehanja. O vi, ki vstopite, vsak up pustite!

Zanimivo bi bilo primerjati nov prevod Francesche di Rimini (5 spev »Pekla«), da bi spoznali, kako je ob Zupančičevem zgledu zrastle tudi izrazna moč Debečeva. Morda bom našel priložnost, da ga priobčim čim prej. S tem spevom so tudi zgledi »Pekla« končani.

Za zgled, kako uspešno je uporabil moške rime v tercijnah, naj navedem samo začetek I. speva »Vice«:

Da v boljše zdaj zaplula bi vodé, duha mi ladja jadra je razpela, tako strahno zapuščajoč morjé! O drugem bo krajševu pesem pela, kjer duh človeški čisti se, kesá, kar vrednega, da gre v nebo, ga dela.

ali začetek »Raja« (I. spev):

Veličast Njega, pravzroka vseh gibánj, pronicá v vse veseljavé vsaka stvar odseva slavo Mu, ta bolj, ta manj, V nebesih, kjer je najmočnejši žar, sem bil in zrl, česar nihče izreči ne more, kdor bi stopil dol, nikdar. Itd.

Ali verz iz II. speva »Raja«, kakor sem jih iz zapuščine priobčil v »Slovenec« dne 1. nov. 1938, za prvi praznik Vernih duš po pokojnikovi smrti v njegov spomin.

Tako sem samo odgrnil zaveso v zapuščino pokojnega prevajalca največkratneje italijanske besedne in pesniške mojstrovine ter v njegovo pripravo za prvo knjižno izdajo pesnitve v slovenskem prevodu. Kakor je iz tega poročila videti, se je izdaja že približevala koncu, saj manjka prav za prav samo posnetek vsebine v prozi, ki bi podala vsebino »Pekla«, »Vice« in »Raja« po začetnih spevih v pesniškem prepevu. Komentar pa bi se vzel lahko iz »Doma in sveta«, kjer je zelo skrbno in natančno. Škoda, da taka — za sedaj šolska izdaja — ni izšla.

Zdi se mi, da je zdaj čas, ko bi nekdo izpopolnil to začetno delo in ga izdal: čas kliče in tudi trud in delo pokojnega dr. Debečeva bi zaslužila, da njegovo delo ne prepadne v popolno pozabo.

Ušlaker Anton iz Predoselj: konj, pram, srednje močan, št. 243. Jeršin Jernej iz Kokrice: kobila, prama, brez številke. Uraňš Peter iz Kokrice: vol, rdeče-belo pisan.

»Slovenec« želi pomagati vsem, ki še nimajo svoje živine nazaj. Saj so mnogi močno udarjeni z izgubo konj ali volov, ki so jih morali oddati bivši jugoslovanski vojski. Mnogi so s iskanjem napravili že vse denarne prihranke, pa še vedno niso prišli do svoje lastnine.

Vabimo vse občine, da zberejo številke in opis živine (konj, volov) ter voz in opreme, ki je pri raznih občinah v njihovih občinah in ki ni njihova last. Opis je važen, ker so mnogi konji s istimi številkami. Sporočite, ali je konj majhen ali velik, ali je pram, šimelj, fuks itd. Prav tako je v volmi. Mi bomo te seznane objavili v »Slovenec«. — V težkih časih se kaže poštenost in ljubezen do bližnjega. Zato prikažujemo, da se bodo našemu vabilu odzvale vse občine!

Sedaj še lahko sejemo zgodnje sorte korus, n. pr. činkvanti. Ker je korusa izredno važna, tečna in zdrava hrana za ljudi in živali in ker je njen pridelek zanesljivejši kakor pri žitih, bi jo moral sejati zadosti vsak kmet, ki ima za njo kolikor toliko pripravno, t. j. dosti globoko in ne kisljo zemljo. Selet na široko ni priporočljiva. Znatno večji pridelek dobimo, če jo vsejemo v vrste, ki naj bodo oddaljene za drobnoraznati činkvanti po 50 cm. Še bolje pa je, če popolnoma obdelamo in pripravljeno zemljo razčrtamo podolgim in po čez na 50×50 cm in v vsako križišče posadimo 4—5 cm globoko po dve zrnji. Ako pa razčrtamo njivo samo v eni smeri na 50 do 60 cm široke vrste, posadimo po eno zrnje v razdalji ca 35 cm.

Še vedno lahko sadimo tudi peso. Kdor nima posejane pese pod kozolcem ali na kakem topeljšem kraju za prihodnje presajanje, naj jo po-

bil kje obstal. Če se ne bi bil dogodil ta strašen dogodek, bi se ne spomnil na to neznatno okolščino.

»Ali ste zaprli svoja vrata, ko ste stopili v sobo?«

»Gotovo gospod!«
»Kdaj ste legli?«
»Takoj.«
»Ali ste kaj slišali, preden ste zaspali?«
»Zopet ono nerazumljivo obotavljanje.«
»V resnici ničesar.« je končno dejal.
»Ali ste slišali kakšne korake po hodniku?«
»Mogoče.«
»Vi ste torej slišali nekakšne korake?«
»Na to ne morem priseči.«
»Mogoče. Ravno ko sem zadremal, se mi je zdelo, kakor da nekdo stopa in da čujem šum obleke. A to me ni zanimalo, pa sem takoj zaspal.«
»In nič potem?«
»Nekaj kasneje sem se naglo prebudil, kakor da se bi bil nečesa preplašil. Kaj je bilo, tega ne vem povedati. Vem samo, da sem sedel na postelji, pa sem gledal na vse strani. Ko nisem ničesar zaznal, sem zopet zaspal in sem se žele proti jutru zbudil...«

Ko je tajnik v vseh podrobnostih potrdil hišnikove besede, ga je vprašal Coroner, če je pri odhodu iz knjižnice pogledal na mizo.

»Da.«
»Kaj je bilo na njej.«
»Običajni predmeti: knjige, papir, pero, steklenica in kozarec, iz katerega je pokojnik pil.«
»Nič drugega?«
»Nič, za kar bi jaz vedel.«
»Za kozarec ste rekli, je upadel z besedo neki član komisije, da ste ga našli tako, kakor je ostal, ko ste zapustili gospoda Leavenwortha?«
»Da.«
»In vendart je imel navado izpiti kozarec?«
»Seveda.«

seje naravnost na njivo. To je celo mnogo bolje, kakor če jo presajamo, ker da naravnost na njivo posejana pesa mnogo večji pridelek, kakor če jo presajamo, seveda če jo enako močno gnojimo. Trgovina a semeni Sever & Co. v Ljubljani ima še precej semen krmne pese eckendorf in rdeče mamut. Posejte jo v vrste 45—50 cm oddaljene, da jo pozneje lažje okopljate. Na 1 ha računate okroglo 12—14 kg semen, na oral torej 7—8 kg ali na en mernik posetve 1,5 do 1,8 kg.

Skrbimo z vsemi možnimi sredstvi, da čim boljše obdelamo vsak košček zemlje, ki jo dobro pripravimo in zagnojimo, da bomo pridelali jeseni čim več hrane in krme.

Inž. P. S.
Semeni krmne pese dolgo časa ni bilo mogoče dobiti. Ljudje so si zato pomagali na razne načine. Sadili so več drugih okopavin ter so deloma skušali nadomestiti krmno s sladkorno peso. Vendar je v Ljubljani še mogoče dobiti nekaj semen krmne pese na prodaj. Rumena eckendorfska se prodaja po 40 din, rdeča mamut pa po 36 din za kg. Opozorili bi na to vse one, ki so dosedaj morebiti zastoj iskali semen krmne pese, da bi pridelali dovolj dobre krme za krave molznice in za prašiče. Kdor je morda že zasejal sladkorno peso namesto krmne, še vedno lahko poseje vmes krmno ter pozneje pri razredčevanju izruva mlade rastlinice sladkorne pese ter jih pokrmi. Sladkorna pesa v krmne namene namreč gotovo ne bo tako dobra kakor pa krmna in bi utegnila marsikoga hudo razočarati.

Začasna ustavitelj prodaje nekaterih predmetov na Hrvaškem

Zagreb, 1. maja. p. Minister narodnega gospodarstva g. dr. Lovro Sušić je predpisal naredbo o začasni ustavitvi poslovanja trgov z živlenskimi potrebščinami. Po tej naredbi je za 8 dni prepovedana prodaja na veliko in na drobno naslednjih predmetov: izdelana obleka, suknja za civilne potrebe, izdelano perilo iz raznih tkanin in pleteno perilo, negavice vseh vrst, platno vseh vrst, popelin in zefir, pokrivala (odejile), usnje vseh vrst, obutev vseh vrst, milo vseh vrst, konzerve iz mesa in povrtnine. Nadalje morajo vsi trgovci prijaviti vse svoje zaloge teh vrst blaga do 5. maja. Prodaja teh predmetov na drobno bo v bodoče možna samo proti posebnim nakazilom oblastev, ker za te predmete ne bodo uvedene karte. Veletgovci s kožami in usnjem ter producenti bodo svoje predmete lahko prodajali samo s posredovanjem Poslovne centrale za kožo, tekstilni industriji ter veletgovci pa samo s posredovanjem Poslovne centrale za tekstil.

Imetnike bivših avstroogrskih predvojnih državnih in deželnih posejil, ki stanujejo na slovenskem ozemlju, zasledenem po italijanski vojski, pozivlja Zveza jugoslovanskih hranilnic, naj za vsak primer prijavijo tudi te napirje Hranilnici dravske banovine v smislu odloka Kr. Civilnega Komisarja.

Čebulček za saditev prodajajo v Ljubljani po četrtinski ceni, to je po 3 din za kg. Blago je zaostalo, ko je bila meja zaprta; zato je cena znižana. Marsikateri prostorček na njivi ali na vrtu bi lahko še uporabljali za čebulo, ki jo bomo gotovo še potrebovali.

Led je presekal električni vod

Stockholm, 29. aprila. Nocjo je led na morju, kjer potekajo električni vodi s Kopnega na otok Oeland, porušil vse tozadevne vode. Zdaj je ves otok, ki je dolg 120 km in širok 25 km, z mestom Borgholmom in še nekim manjšim mestom, popolnoma brez luči. Popraviti pa za zdaj ni mogoče te škode, ker je morje preveč viharo. To je pač zatamnitev svoje vrste.

Ukradeni kovčeg švedskega ministra

Stockholm, 1. maja. Tu se zvedelo, da je bil švedskemu ministru, Folkeju Malmariju, ki se je hotel odpeljati v prvih vojnih dneh iz Belgrade, ukraden kovčeg, kjer so bile dragocene listine in pol milijona dolarjev v raznih valutah. Vse je imel v kovčegu, ki ga je bil pustil v svojem avtomobilu. Ko se je po nujnem opravi v stanovanju naglo vrnil na cesto, ni dobil ne svojega avtomobila in ne kovčega. Minister je s tem neizmerno oškodovan, saj so bile v kovčegu tudi vse njegove osebne listine.

Anekdoti

Lakedemonca Leonida, hrabrega in nesmrtnega špartanskega vojskovodjo, so nekoč vprašali, zakaj si je izbral tako drobčkanjo ženko.

»Če že izbiram zlo, naj bo čim manjše,« je kratko odgovoril špartanec.

»Moral se je torej takoj po našem odhodu zgoditi nesreča?«

Tajnik je naenkrat prebledel kot žid. Ves se je stresel, kakor bi ga bila obšla neka strašna misel.

»To še ne sledi iz tega!« je končno izjeljal. »Gospod Leavenworth je moegl...« dalje ni mogel več govoriti.

»Pustite to, gospod Harwell, in povejte, kaj imate še povedati.«

»Jaz nimam ničesar več povedati,« je odvrnil tajnik, kateri se je boril z veliko razburjenostjo. Mnogo prisotnih se je spogledalo začudeno pri tem odgovoru, kakor bi bili prepričani, da bi bili mogli najti v njegovi razburjenosti ključ do rešitve strašne tajnosti.

Izpraševalec se ni zmenil zato, pa je nadaljeval z vprašanji.

»Ali je vam znano, če je bil ključ v knjižničnih vratih, ko ste odšli, ali ne?«

»Nisem pazil na to.«

»No, vi trdite, da je bil ključ v vratih?«

»Seveda.«

»In danes so bila vrata najdena zaklenjena, a ključ je izginil?«

»Da, gospod.«

»Moral je torej oni, ki je učinil umor, vrata zakleniti za seboj in ključ odnesti seboj.«

»Tako je videti.«

Izpraševalec je resno pogledal na komisijo.

»Gospoda moja,« je dejal, »da je izginil ključ, je tajnost, katero moramo odkriti.«

»Dovolite mi eno vprašanje,« se je oglasil oni pritiklavce. »Padle so besede, da sta vam obe dve nečaknji sledili v sobo, ko ste odprli vrata. Ali je bilo tako, gospod Harwell?«

»Spremljala nas je samo ena, gospodična Eleonora.«

»Ali je to ona, ki ima podedovati vse premoženje nesrečnega pokojnika?«

»Ne. To je gospodična Mary.«

Green: Luč in tema

Detektivska povest.

To še ni bilo vse, kar sem delal zanj. Kakor prej moj šef bavil s trgovino s čajem, pa je o tem poslu večkrat potoval na Kitajsko, toliko se je sedaj zanimal za promet med našo državo in Kitajsko. Zeloč Amerikancem prikazati boljše razumevanje o kitajskem narodu, njegovih običajih in trgovskih sposobnostih, se je trudil nekaj časa napisati knjigo o tem predmetu. Jaz sem mu pri tem pomagaj, pa sem po tri ure na dan pisal, kar mi je on narekoval. Zadnja ura je bila od pol desetih do pol enajstih zvečer. Gospod Leavenworth je bil zelo reden mož, ki je vodil vse svoje življenje in vso svojo trgovino z matematično točnostjo!

»Rekli ste, da ste vsak večer pisali njegove diktate. Ali ste pisali tudi sinoči?«

V Škofji Loki razdejavani mostovi

Porušeni Puštalski most v Škofji Loki.

Poročali smo že na kratko o mostovih, ki jih je bivša jugoslovanska vojska na umiku skozi Škofjo Loko razstrelila. Na srečo je po razsodnosti vojaka domačina, ki je moral vlagati razstrelivo v pripravljene jaške pod obokom Kapucinskega mosta, obstal Kapucinski most, katerega je eksplozija le poškodovala. Če bi se sesul še ta most, bi Škofji Loki, ki leži v stočju Poljanske in Selške Sore, ostal kot edina prometna zveza začasni leseni most, ki vodi čez Soro Selsčico na Suho. Razdejanje, ki ga je povzročilo razstreljevanje mostov v Škofji Loki, je strašno. Saj se niso podrli le pred nedavnim zgrajeni lepi železobetonski mostovi, ampak so eksplozije napravile tudi ogromno škodo na zasebnih hišah v bližini. Hišam je silni puh eksplozije vrgel s streh vso opeko, vse šipe v sicer odprtih oknih so se zdrobile, zaprta vrata so se razletela. Škoda, ki jo je zasebna lastnina doživela, še ni ocenjena, je pa gotovo izredno velika.

Še bolj žalosten, kakor pogled na razma-jane in razkrite hiše, ki so brez oken in vrat, pa je pogled na podrte mostove. Vsakemu Ločanu se kar mlo stori, ko gleda lepe mostne konstrukcije sesute v strugah. Škofja Loka res nima sreče z mostovi. Navadno so bile v prejšnjih časih povodnji, ki so ji odnašale lesene mostove. Povodenjska katastrofa 27. septembra 1926, ki je divjala tako strašno, kakor ne pomnijo niti najstarejši ljudje in ki je spreminila Poljansčico v razbesnelo morje, ki se je valilo po vsej Poljanski dolini, pa je povzročila, da je izginil pod valovi za vedno komaj leto dni star železobetonski most, ki je vodil iz Škofje Loke v Puštal. Na ostanku stebra

opornika, ki je še ostal v strugi, je oblastna samouprava najprej zgradila lesen provizorij. In šele leta 1937 je začelo podjetje Slograd graditi nov železobetonski most, ki je imel 31 metrov razpetine. V juliju leta 1938 je bil most, ki je veljal 610.000 dinarjev, spet zgrajen iz železobetona. Ni stal dolgo. Padel je kot žrtev razsula bivše jugoslov. vojske. Slika ostankov tega mostu v strugi Poljansčice je dovolj žalostna.

Drugi most, ki je bil za promet Škofje Loke izrednega pomena, je bil železobetonski most, ki so ga zgradili pred dobrimi desetimi leti čez Soro Selsčico pri tovarni Šešir. Novi most je bil zgrajen zato, ker so povodnji vedno bolj načenjale že dotrajani in razrahljani stari leseni most in je bila nevarnost, da ga prva večja povodenj pobere. Leta 1929 je začela slikovito most graditi tvrdka Slograd iz Ljubljane. Most je bil zgrajen kot železobetonski obok s težno vezjo in je imel 35 metrov razpetine. Ker pa je imel pri tovarni Šešir še posebno premostitev tovarniškega kanala, je bil v celoti dolg 41 metrov. Januarja leta 1930 je bil most pri tovarni Šešir dograjen in je veljal nekaj nad 600.000 dinarjev. Ko so ga razstrelili, je bil pritisk eksplozije tako silen, da so vse hiše široko naokrog zgubile vso streho, kar nazorno kaže tudi slika.

Tretji most je stal še najdalj časa in je bil v bližnji in daljni okolici Škofje Loke največji. Je to veliki most na dovozni cesti kolo-dvor—Škofja Loka. Zgradili so ga leta 1913 iz železobetona kot eno prvih železobetonskih konstrukcij v škojloški okolici. Mogočni most

Razstreljeni most pri tovarni Šešir v Škofji Loki. V ozadju hiše, katerim je puh eksplozije pometel prav vso opeko s streh.

je vodil čez široko dolino Suhe in je imel 7 odprtin. Glavni lok je imel 24 metrov široko odprtin, drugi oboki pa so imeli odprtin 9 in en četrt metra. Vsa mostna zgradba je bila dolga nad 80 metrov, s krili in nasipom pa je meril most 104 metra. Tudi ta most je zrušila eksplozija. V mestu samem je obstal le starodavni obokani Kapucinski most, ki so ga hoteli tudi razstreliti. V spodnjem delu oboka je bilo vloženih nekaj kamnitih kvadratov, tako da je most obstal in ga bo mogoče obvarovati pred porušenjem.

Na cestah, ki vodijo iz Škofje Loke, je bil razstreljen še manjši stari most na stari cesti čez Suho. Dalje sta bila porušena mostova čez Soro Selsčico, podrt je bil železobetonski most, ki je bil zgrajen v letih 1937—1938 v Praprotnem in ki je veljal okrog 470.000 dinarjev, in drugi železobetonski most v Dolenji vasi. Slednjega so dogradili šele leta 1940 in je veljal nad pol milijona dinarjev. V Poljanski dolini je bil razstreljen še železobetonski most v Trebiji, ki je bil dolg 30 m in ki je bil zgrajen leta 1917. Tako je Škofja Loka odrezana od obeh dolin, ki sta vedno imeli svoje težise v naravnem središču — Škofji Loki. Prav tako pa je sama odrezana od nadaljnjih ugodnih zvez. Ljudstvo z žalostjo gleda podrte ruševine in se upravičeno sprašuje, zakaj so bile porušene zgradbe, ki jih je z velikimi in težkimi dajatvami in z žulji svojih rok zgradilo v zadnjih desetletjih?

Od razstreljevanja načeti Kapucinski most v Škofji Loki

Borovnica na veliki četrtek

Letošnji veliki četrtek bo ostal vsem Borovničanom skozi vse njihovo življenje v spominu. Kajti na ta dan so užili toliko strahu, da se sploh ne da popisati. Vedeli so namreč, da bodo bivši jugoslovanski vojaki razrušili most.

Ko so bivši jugoslovanski vojaki na cvetno nedeljo začeli minirati železniški viadukt, so ljudje že vedeli, da ni več daleč čas, ko bo iz sedanjega viadukta samo še kup razvalin. Pri tem uničujočem poslu so morali vojakom pomagati tudi civilisti. Vsak moški, ki je imel le zdrave noge in roke, je moral iti vojakom na pomoč. Tega dne popoldne so ljudje začeli voziti svoje pohištvo v bližnje vasi izven območja železniskega viadukta.

Na veliki četrtek opoldan so začeli hoditi domov Borovničani, ki so bili v bivši jugoslovanski armadi. Okoli ene popoldne pa se je raznesel glas, da bijejo železniskemu mostu zadnje ure. Vendar nihče ni vedel nič zanesljivega, ampak je vsak le ugibal. Ljudje so začeli s podvojenim silom pospravljati svoje stvari v kovčege in ker v vasi ni bilo skoraj nič vprežne živine, ker so jo kmetje morali oddati vojakom, so vozili vse stvari na malih ročnih vozičkih v vasi Ohonico, Orašico, Gabočevo in Brezovico. Istega dne popoldan so se pomikale čete bivše Jugoslavije po cesti z Vrhnike proti Ljubljani.

Ob tri četrt na šest se je oglašil iz zvonika veliki zvon. Zalostno se je razlegel njegov glas po borovniški kotlini. Hitro so se ljudje zavedli resnega položaja in so se razbežali na vse strani. Marsikdo si je mislil: »Čemu neki je potrebno to uničenje? Kdo ga bo zopet na novo postavil, ko so se pa leta 1856 zamudili osem dolgih let, preden so ga zgradili? In sedaj v nekaj trenutkih bodo same razvaline.« Točno čez eno uro se je začel strasanski pok. Ogromen črni dim se je dvignil iz mostu in se dvigal počasi v zrak. Kakor hitro se je dim malo porazgubil, je vsak pogledal, če še stoji njegova hiša. Sedem velikih obokov viadukta se je sesedlo na tla.

Ob zrušenju mostu ni bila podrt nobena hiša, vendar pa so hiše, ki so stale neposredno v bližini mostu, hudo poškodovane. Velikanske skale so letele do 100 metrov daleč. Polja, kjer je bilo posejano žito, so uničena in na njih je polno kamenja in opeke. Vsa vas pa trpi veliko materialno škodo. Opeka na strehah je razbita, šipe na oknih so pobite in polno razbitega stekla je ležalo po cestah. Tudi v cerkvi so bila vsa okna pobita.

Nekaj časa so vladale glede prometa velike zmešnjave. Sedaj je promet že urejen. Vlaki vozijo samo do začetka mostu. Zasilna postaja je pri neki čuvajnici, kjer železnica daje vozne listke.

Dne 23. aprila so prišli italijanski vojaki, ki bodo obnovili most. Sedaj že vozijo material, ki ga bodo rabili za nov železniški most. Ljudje hodijo na razvaline in z dovoljenjem odnašajo domov kupe opeke. Vendar je ostali del železniskega mostu zelo razruhan. Dne 30. aprila se je zopet sesula ena kolona. Kakor vse kaže, je sploh vse zidovje viadukta v zelo kritičnem stanju.

Na progi Ljubljana—Rakek so zrušili štirje železniški mostovi: To so: borovniški viadukt, na Dolu pri Borovnici Španov most, na progi Verd—Logatec je uničen Stampetov most in na progi Plana—Rakek je razrušen tudi en manjši železniški most.

Porušeni most na cesti Škofja Loka — kolodvor.

Pereat Rochus

Ant. Fogazzaro.

Toda Don Rocco ni vedel in v svoji skromni mirnosti tudi ni skušal kaj vedeti. Misli drugih mu niso bile mar, saj se je težko v svojih spoznal. Policija je stavila še nekaj vprašanj, potem je odšla z ednim predmetom, ki so ga našli v kleti, z zatičnikom, ki ga pa Don Rocco iz vestnih pomislekov ni hotel priznati za svojega, dasi ga je svojemu predniku dvakrat preplačal. Zdal sta bila njegova vest in klet enako očistena.

V mraku je bral Don Rocco sprehaaje se po dvorišču brevir, da bi se nekoli sprehodil, pa se ne oddaljil od hiše. Kdo ve? Mogoče se oni vendar še vrne. Od časa do časa se je Don Rocco ustavil in poslušal. Slišal ni nič drugega kot glasove voznikov v dolini, drdranje koles in lajanje psov. Slednjic slišal na stezi pri cipresah lahke, lene, počasne korake, ki so govorili, da njihov namen ni sicer silen, pač pa resen.

Vrata s poti so se odprla in Don Rocco je zagledal sredi dvorišča stoječ rahle, ironične poteze profesorja Marina. Ko je zapazil Dona Rocca, se je zasadih na razkoračene noge, prekrizal roke na hrbtu in premikal molče gornje telo sem in tja, medtem se je pa brala na njegovih ustnicah nepopijana mešanica pomilovanja in humora. Ubogi Don Rocco ga je tudi gledal, tudi molčal in se vdano smehljaj, lica so mu pa pordečila kot rak.

»Torej vse?« pravi končno profesor, ko je spremenil obraz in se zresnil.

»Vse,« ponovi Don Rocco z mrtvaškim glasom. »Niti kapljice niso pustili.«

»Corpo!« vzkligne drugi, premaga smeh in gre proti njemu s hotnostjo. »Dajte mi ščepec! Nič zalo!« nadaljuje, ko je ponjhal tobak, »to se da popraviti. Grofca Carlotta je pridelala toliko vina, da ne pomeni zanj nič en sod več ali manj. Saj me

razumete! Dobra žena, moj sin, dobra žena, grofinja Carlotta.«

»Da, dobra, dobra,« mrmra Don Rocco, ko ogleduje tobaknico.

»Otrok sreče ste, moj dragi!« pripomni Marin, ko ga potraja po rami. »Tukaj ste papež.«

»Zadovoljen sem, popolnoma zadovoljen,« odvrne smehljaje se Don Rocco in dvigne obrvi. Vse se ga, da sliši take besede od zaupnika signore Carlote.

Profesor gleda občudovaje okrog, kot bi kraj prvič videl.

»Pravi raj,« pravi, ko opazuje zidovje okrog dvorišča. Pogled mu obtiči na smokvi, ki je rasla slikovito pod zvonikom, v kotu med vhomom in starim samostanom.

»Ko bi bilo samo zaradi te smokve!« doda.

»Ali ni lepa? Ali ne govori o poeziji milega, tihega zimskega poldneva? Ali ni znamenje nežnega, nedolžnega veselja na resnosti svetih zidov? Krasno!«

Don Rocco opazuje smokvo, kot bi jo zagledal prvič. Dobro ji je želel, toliko lastnosti ji pa ni pripisoval.

»Nič ne rodi,« pravi z glasom očeta, ki sliši hvalo o navzočem situ, se tega veseli in primeša besedo graje, da se ne prevzame in da skrje svojo radost. Potem povabi profesorja v hišo.

»Ne, ne, dragi!« pravi in se smeji v srečo pripombi o mladih smokvah. »Bolje je, da malo hodiva.«

Počasi gresta po dvorišču, stopita v vinograd, ki ovija s trtami dve pobočji griča, in korakata po stezici med trtami.

»Krasota,« pravi profesor. Med neizmerno njo neba in vlažnimi sencami ravnine zamira zadnja luč na obledeli trati griča, na rdeče pobarvanih poganjkih, ki so rodili sad. Zrak je brez vetra in mil.

»Ali je to vse vaše?« vpraša profesor. Don Rocco molči, deloma iz ponižnosti, deloma iz strahu pred bližnjo bodočnostjo.

»Skušajte si to prihraniti, ljubi sin!« nadaljuje drugi. »Vem in razumem, verjemite mi: v celi škofiji ne vem za tako mesto.«

»O, za mene...!« stoka Don Rocco.

Profesor Marin se ustavi. »Pravkar sem se spomnil. Grofinja Carlotta je govorila z menoj. Dragi Don Rocco, poslušajte! Upam, da ne narediva nobene neumnosti.«

Don Rocco opazuje z divjo jezo svoje noge.

»Pri Bogu!« nadaljuje oni, »včasih je Carlotta nekaka poskušnja za potrpežljivost, toda v tem slučaju ima prav, dravi sin! Veste, da se mi kmalu kdo zameri. Pohujšanje, moj sin! Vsa soseska govori o tem.«

»Nikoli nisem nič slišal, nikoli,« jecja Don Rocco.

»Ce vam pa jaz povem! In več kot enkrat vam je povedala grofinja.«

»Veste, kaj sem ji včeraj zvečer odgovoril?«

»Lepo ste jo imeli za norca; to je vse, kar vem.«

Pri tem izbruhu se je Don Rocco nekoliko zdrznil in se s povešenimi očmi in raskavim glasom opravičeval.

»Po svojem prepričanju sem odgovoril, to je vse. In zdaj ne morem nič preklcati.«

Iz srca je bil ponižen, toda tukaj je šlo za pravičnost in resnico. Resnico povedati, povedati to, kar ima kdo za resnično, je dolžnost; kaj ga potem neki mučijo?

»Ne morete spremeniti, nič preklcati?« pravi profesor, ko se skloni k njemu in ga vprašujoče opazuje.

Don Rocco molči.

Profesor se vzravna in gre dalje.

»Tudi dobro,« pravi s prisiljeno mirnostjo, »kakor hočete.«

Nenadoma se obrne proti Donu Roccu, ki caplja za njim.

»Per bacco!« zakliče zaničujoče, »ali si res domišljate, da imate kosti kakke svetnice v hiši? Ali ne gledate nič na govorice in pohujšanje? Lep

zgled, resnično, da pljujete v obraz ljudem, vsi soseski in svoji patroni, ravnote sebi v škodo in proti pravičnosti? Dragi Don Rocco, če vas ne bi tako dobro poznal, ne bi resnično sam vedel, kaj verjeti.«

Don Rocco se obrne, zasuje oči, kot bi ga mučile notranje bolečine in mu hotele zaskrbljene besede uiti proti volji.

»Ne morem drugače govoriti,« iztisne končno iz sebe, ko se je poleglo drgetanje. »Ne morem.«

»Pa zakaj ne, za Boga svetega?«

»Ker mi prepoveduje vest.«

Don Rocco končno dvigne oči.

»Milostljivi gospe sem že povedal, da ne smem ravnati proti pravičnosti.«

»Kakšna pravičnost! Vaša je slepa, moj ljubi, slepa, gluha in plesasta! In ker ste včeraj blebetali neumnosti, hočete to danes ponoviti? In če ne verjamete, kar se govori o Luciji, ne manjka vzrokov, da odslavite služkinjo. Odslovite jo, ker vam ne izkrta plašča, ne pokrpa nogavic, kaj vem. Odslovite jo, ker vam kuha makarone brez soka in juho brez soli.«

»Pravi vzrok bi bil pa vedno oni drugi,« odvrne temno Don Rocco.

Celo profesorju Marinu ni bilo lahko odgovoriti na ta dokaz. Samo med zobmi je mrmral: »Kakšna trma, Marija!«

Prišla sta do nekaj shiranih cipres na zadnji strani grička nasproti dolini, za katero se je dvigal drug višji hrib. Tam sta počivala. Profesor je imel rad zaradi skromne dobrote in nekaj tudi zaradi tega, ker mu je dal priliko za marsikateri dovtip. Rekel mu je, naj se vsede zraven njega v travo in poskusil nanj zadnji napad. Na vse mogoče načine mu je skušal ovreči vzroke, zaradi katerih je verjel, da je Lucija nedolžna, pa vse zaman.

Don Rocco je zopet prišel na besede, ki jih je rekel signori Carlotti in ponovil, da ne more drugače govoriti.

»Potem zbogom sv. Luka, moj sin!« pravi Marin z vdanim glasom.

Mali oglasi

V malih oglasih volja vsaka beseda 1 din; ščitovanjski oglas 3 din. Dobre tiskane naslovne besede se računajo dvojnó. Najmanjši tiskani mali oglas 15 din. - Mali oglas se plačuje takoj pri naročilu. - Pri oglasih reklamnega značaja se računajo enoletna, 1 mm visoka črna vrstica po 1 din. - Za plačilo odgovora glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe

Dobe:

Gospodinjo
starejšo, pridno, mirno, ki ima veselje do cvetlice, v gospodinjstvu ima 2 osebi. Izve se: Št. Vid n. Lj.

Svazkinja

ki zna kuhati, tudi starejšo, sprejemem takoj. - Javiti se od 9.-11. ure. Naslov v upravi »Slov.« 6210.

Pouk

Trimesečni tečaj italijanskega jezika

Vpisovanje in informacije na realni pritisliče (vhod čez dvorišče) 2. in 3. maja od 6.30-7.30 ure. - Strokovna moč. Honorar zmeren.

Italijanščina

Profesor usposobljen za italijansko srednje šole daje ure. Naslov v upravi »Slovenec« 6208.

Kupimo

Vsakovrstno zlato
briljante in srebro kupuje po najvišjih cenah

A. Božič, Ljubljana
Franciškanska ulica 8

Razno

Monograme za robce

in perilo, gumbice, gumbe, gumbice, entel, ažu, predtisk izvršimo takoj. Tamburiranje oblik, vezanje perila.

Matek & Mikeš
Ljubljana, Franciškanska ulica nasproti hotela Union

Prodamo

Prazne zabojke

od masti prodajajo danes v soboto ves dan na Priškovcu. (1)

Ščureks

zoper ščurke. Vrečica 6 dinarjev. - Inž. Prezeli, Ljubljana, Wolfova 3-I. Tel. 34-73.

Anobin

zoper lesnega črva v pohištvu. - Inž. Prezeli, Ljubljana, Wolfova 3-I. Tel. 34-73

Seno in otavo

več tisoč kilogramov - prodam. Martinec, Ljubljana, Trnovski pristan št. 22.

Avto-motor

Iščem motorno kolo

znamke DKW, Tip RT3, št. motorja 971-160, ev. št. 2-2551, ki je bil oddan Štabu 5. posadnega bataljona v Selcah nad Škofjo Loko. Najditeelj naj sporoči proti nagradi, lesna industrija Škofja Loka ali pa »Lesna«, Beethovnova 6. (e)

Posestva

Lepo posestvo

pol ure iz Ptuja, 27 orolov, hiša, gospodarsko poslopje, nekaj vinograde, travniki, njive, gozd, izvrsten studenec - se zamenja za posvetno na deželi kjerkoli ali hišo v Ljubljani. Ponudbe na upravo »Slovenec« pod »Ptujsko posestvo«.

F. S. Finžgar

Pod svobodnim soncem

Povest davnih dedov

156.

Iztok je pred carico premagal Azbada in njegovo četo. - Azbad je prisegel, da se bo strašno maščeval. Teodora misli, kako bi prišla do lepega mladeniča. Irena pa goji do njega tajna čustva.

156.

Radovan: »Zbogom! Vrnem se po tebe, toda ti se dobro pazi, kajti tu je peklec!«
Iztok: »Ne skrbi, očka! Pozdravi mi slovenske dobrole!«

157.

Epafrodit zve za to tajno ljubezen, kar ga zelo zaskrbi, ter reče: »Nevarno je, kar delaš. Azbad ljubi Ireno, a tebe - carica.«
Iztok: »Kako?«

158.

Epafrodit: »Drago mi je tvoje življenje, kakor je drago tvojemu očetu. O polnoči bo zate pripravljen najboljši konj. - Reši se!«

157.

158.

Poizvedbe

za živali

Iščem konje

kateri so bili oddani na Ježici in sicer: 1. Pram, visok 156, obseg 172 cm, žig 3045. - 2. Pram, vis. 137, obseg 137, ki sliši na ime »Pubi« in ima na glavi malo liso, žig 3046. - 3. Pramasta kobila z liso na glavi, žig 1854. - 4. Pram z liso na glavi in brazgotino na čelu, žig št. 1855. Kdor ve za katera izmed teh konj, se naproša, da javi proti nagradi na naslov: Janez Mihelič, Babna polica št. 7, p. Stari trg pri Rakeku.

Kobila

oddana 16. topnišk. polku z vzgano številko 1247 na prednji levi nogi, svetla prama, z zvezdo na glavi, na levi strani po dolge prasko. - Kdor mi pove, kje se nahaja, dobi nagrado 500 din. - Janez Perko, Vodnikova št. 50, Ljubljana.

Katera občina

ima konja šimelna št. 35, žig T: z nekoliko upognjenim hrbtom, starost 12 let. Nagrada 500 dinarjev. - Lastnik: Setina Franc, gostilna, Šmarogorsko sedlo, p. Št. Vid nad Ljubljano.

Pogrešamo sledeče konje

in opremo: konj »Sokol« star 11-12 let, vrane, 165/182 cm, nosi žig 110, konj »Lubi«, star 12-13 let, ne čist belec, rujavo sprican, oddan v Škofji Loki brez žiga; kobila »Linda«, zelenec brij, desna usta bela, 161/178 cm, nosi žig 139; 6 komatov, 1 lojtrski voz na stange, 2 lojtrska voza na ojnice. Naprošam vse, ki bi kaj vedeli o istih, da mi proti dobri nagradi sporočijo na moj naslov Fr. Dolenz, lesna industrija Škofja Loka, ali »Lesna«, Beethovnova ul. 6.

Iščem tri konje

voz z lojtrami in dve kompletni konjski opreml. Prvi konj črn, visok 162 cm, desno nogo malo belo, star od 10-12 let. - Drugi kobila, temnordeša, stara 5-6 let, visoka 160 cm, z malo liso na čelu. Oba oddana 4. apr. 1941 na Logu k trupni koloni. - Konja sta brez žiga. Tretja kobila, fukas, stara 5-6 let, visoka 151 cm, na čelu mala bela lisa, žig na nogi št. 365. Oddana 3. aprila 1941 na Ježici k tretji bateriji. - Dam nagrado 500 din za vsakega konja. Za opremo in voz posebej. - J. Oražem, Moste, Ljubljana.

Inserati v Slovincu imajo največji uspeh

500 din nagrade

dam onemu, ki mi sporoči, kje se nahaja moj konj, katerega sem dne 4. aprila t. l. oddal vojaški komandi v Rupe pri Kranju. Konj je širok teoman »Bram« z ostrizeno grivo, 164 cm visok, z majhno belo liso na glavi, na levo oko slep, star 6 let, na vratu pa je imel tuširano številko 6. Kdor bi kaj vedel o njem, naj sporoči lastniku: Pilek Jakobi, pos. Bevke 11, p. Vrhnika.

Konj

fuka, z belo piko na glavi, pobešenega križa, se dobi: Češnjice 10, občina Dobrunje.

Iščem konja

žig 263, na glavi, nosu bela ozka lisa, star 6 let, izve se Dol št. 16 pri Ljubljani.

Iščem konje

Fuka, žig št. 287. Pram, žig št. 288, a kompletne vozno opremo. - Za vrnitev v celoti plačam 2000 dinarjev. Martinec, Ljubljana, Trnovski pristan št. 23.

Poizvedbe

Vojake

I. baterije I. težkega motor. artilerijskega polka iz Slavonske Požege, ki je odšla koncem marca v Kumanovo, naprošam, če kdo kaj ve o redovni soferju Valentin Strekelj iz Škofje Loke, ki se po 2. aprilu ni več javil. Sporočila prosim na Fr. Dolenz, Škofja Loka ali »Lesna«, Ljubljana, Beethovnova ulica 6, proti povrnitvi stroškov. (o)

Simončič Ivo

rezerv. peš. poročnik 316 peš. polka 10 voda, se do danes še ni vrnil. Zadnji očitve ga je videl dne 12. aprila pri Mladenovcu. Kdor kaj ve o njem, naj sporoči proti plačilu stroškov na naslov Ivan Simončič, trgovec, Ljubljana 7, Celovška cesta 62.

Italijanščina brez učitelja

Kako ste kaj brali stavke, ki sem Vam jih snoči nadrobil? Upam, da pravilno.

V naslednjem boste svoje branje lahko kontrolirali - in izvedeli tudi, kaj ti stavki pomenijo. Vzemite torej včerajšnje nadaljevanje našega tečaja, berite in primerjajte!

1. Buon džorno, sinjore (sinjora, sinjorina)! Kome sta? - Bene, grazie. E voi? (Dobro dan, gospod (gospa, gospodična)! Kako vam gre? - Dobro, hvala. In vam? - Come sta pomeni prav za prav: Kako stojite!)

2. Non sto troppo bene. Kozi kozi. (Ne počutim se preveč dobro. Tako tako.)

3. Parla sloveno il sinjore? - Parlo (kapisko) un poko l'italiano. Sto imparando. (Ali govori gospod slovenski? - Govorim (razumem) malo italijanskega. Ravno učim se.)

4. Mi kapiše? - Skuzi, non o kapito. La prego di non parlare tanto presto. (Me razumete? - Oprostite, nisem razumel. Prosim vas, da ne govorite tako hitro.)

5. Kome si pronunča kuesta parola? Kome si diče... in italiano? (Kako se izgovarja ta beseda? Kako se reče... po italijansko?)

6. Vi ringrazio molto. Arivederci, Arivederci. (Lepo se vam zahvalim. Na svidenje - prvo med domačini, drugo vljudeje.)

Za konec si pa še spišite gornje italijansko besedilo v svoj zvezek - vaja v prepisovanju in v pisanju italijanskega besedila! Tako, prvo lekcijo smo končali. Tla so pripravljena.

DRUGA LEKCIJA.

Seznani se bomo s samostalnikom in njegovim spolnikom ter se naučili spregati »sem« in »imam«.

Preje smo rekli, da so tla pripravljena. Pravo delo se zares pričanja šele zdaj. Pa začnimo.

Kdor se nenadoma znajde med tujci in ne zna njihovega jezika, se bo skušal sporazumeti najprej tako, da bo kazal s prstom, češ kaj je to, kaj je ono. Pri tem se bo ustavljal najprej pri osebah, živalih, stvarih. Besede, s katerimi označujemo živa bitja in stvari, imenujemo samostalnike. Z njimi tudi mi začnemo.

Kaj je, recimo, pred Vami in okoli Vas? Gotovo, za primer, naslednje:

zvezek - il quaderno (kuadérno)
svinčnik - il lapis (lapiš)
radirka - la gomma (a cancellare) (gómma a kančelláre)
papir - la carta (karta)
črnilnik - la carta sugante (karta sugánte)
črnilnik - il calamaio (kalamájo)
črnilo - l'inchiostro (inkjóstro)
pero - la penna
peresnik - il portapenne
knjiga - il libro
besednjak - il dizionario (dicionário)
(električna) svetilka - la lampada (elettrica)

To vse so stvari, ki jih pri svojem učenju potrebuje. Oziroma se zdaj malo po Vaši sobi. Kaj je v njej? Brez dvoma:

miza - la tavola (távola)
stol - la sedia (sédja)
zofa - il sofà (sofá)
preproga - il tappeto (tapéto)
omara - l'armadio (armádjo)
zrcalo - lo specchio (spéčko)
postelja - il letto (léto)
vzglavnik - il guanciale (guančále)
odeja - la coperta (kopérta)
rjuhe - le lenzuola (lencuóla)
žimnica - il materasso (materáso)
nočna omara - il comodino (komodino)
slika (portret) - il ritratto (ritráto)
slika (druga) - il quadro (kuádro)
ura (žepna) - l'orologio (orolódžo)
ura (stenska) - la pendola (péndola)
zrak (ali: spev) - l'aria (árja)

Vse te besede, ki označujejo same predmete ali stvari, so samostalniki. Pri vsaki pa ste opazili še eno kratko besedico: il, lo ali la in celo l'. Kaj je ta besedica? Ta besedica je tako imenovani spolnik (ali člen, l'articolo). V slovenščini ga ne poznamo.

Kdor zna nemško, ve, da ga imajo tudi Nemci (der, die, das). Pomen te besedice izraža že njen slovenski naziv: spolnik nam pove, kakšnega spola je samostalnik.

V slovenščini ločimo tri spole (moškega, ženskega, srednjega). Italijan pa loči samo dva spola - moški spol (il genere maschile) in ženski spol (il genere femminile).

Spolnik za moške samostalnike je IL. Če se pa samostalnik začne z S, ki mu sledi še en soglasnik, n. pr. specchio (tak S se imenuje »s impura« - »nečista S«), ali pa z Z, n. pr. zio, potem je spolnikova oblika LO: lo specchio, lo zio.

Če pa se samostalnik začne s samoglasnikom, n. pr. armadio, inchiestro, orologio, potem se spolnikova oblika spremeni in hkrati skrajša na l'. Znamenje, ki ga zapišemo zgoraj ob črki l, je prav za prav vejica in ga imenujemo apostrof (l'apóstrofo).

Spolnik za ženske samostalnice je LA. Če se samostalnik začne s samoglasnikom, se tudi la skrajša z apostrofom v l': l'aria.

Spolnik, katerega oblike smo zdaj spoznali, se imenuje določni spolnik (l'articolo determinativo). Uporabljamo ga takrat, kadar govorimo o kakšnem določnem, znanem živem bitju ali stvari.

Kako pa določimo spol kakega samostalnika? - Pri osebah in živalih, ki so že po naravi moškega ali ženskega spola, je stvar lahka. Težja je pri imenih stvari. Saj ste že sami videli, da ni vsak samostalnik, ki je v slovenščini moškega spola, istega spola tudi v italijanščini (večer - la sera). Slovenski spol torej ni merodajen za spol v italijanščini! Kaj tedaj? - Nekoliko si pomagamo z naslednjim pravilom:

Moškega spola so samostalniki na -o: quaderno, calamaio, inchiestro, dizionario, armadio, tappeto, specchio, letto, cuscino, materasso, comodino, ritratto, quadro, orologio - in še na stotine drugih samostalnikov na -o.
Izjemi sta: la mano (roka), l'eco (odmev), ki sta ženskega spola.